5-a Jaro. N-o 219 APERAS SEMAJNE 13. Decembro 1928

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanti | SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e | ADMINISTREJO: Colmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerchner

EL POST LA ARKTA LINIO

Ne ofte niaj K-doj legas en "S-ulo" ion pri la arkta regiono, precipe ĉar nur malmultaj havis la okazon transiri la geografian linion de la arkta cirklo. Tial mi esperas trovi la intereson de la legantoj pri mia oficvojaĝa skizo en tiun regionon.

La malproksima arkta cirklo! Sed vidu, nek piede, nek per nordhundoj aŭ en alia primitiva maniero mi transpaŝis kaj lasis malproksime post mi la cirklan linion. Estis komforta kaj vasta kupeo de poŝtvagono, veturanta el Leningrado al Murmansko, kiu troviĝis je mia dispono.

Kiel poŝtisto en poŝta vagono pendolante inter la cititaj punktoj, mi dufoje monate havas la "feliĉon" transpaŝi la faman linion kaj viziti Murmanskon, tiun plej nordan havenurbeton de Sovetio.

Estas la 7-a horo matene de l' 6. oktobro, kiam nia vagonaro alproksimiĝas al stacieto, kies nomo "Arkta Cirklego[1]" rimarkigas al la vojaĝanto, ke la grava momento alvenis. Mi malfermis la pordon de l' vagono, sed, kompreneble, nenion atentindan mi ekvidis, krom dikneĝa tavolo kun leporaj postsignoj sur ĝi. Kie do estas la linio mem? Sed ho! Ĉar ĝi ja ne estas fakta, sed nur geografia, do senteto de malkontenteco — estu for!

Nun nia vagonaro laŭlarĝe Laplandon estas transpasanta, kaj miaj okuloj streĉe serĉas arktaĵojn. Fine mi en tio sukcesas. Ĉe unu el la stacietoj (nome — "Ohta-Kanda") antaŭ la fenestroj de la ekhaltinta vagono al miaj rigardoj prezentis sin jena nordbildo: Kvar belaj nordcervoj, primitive jungitaj al same primitiva malpeza glitveturileto; kaj apud ili staris lapo[1], de la kapo ĝis piedoj vestita per feloj. La bildon kompletigis nordhundo envolviĝinta neĝon apud la piedoj de l' lapo.

Brutaro el nordaj cervoj

Mi ne povis min deteni por ne elvagoniĝi kun la intencoj — unue kontentigi mian scivolemon pri la stranga vidaĵo de jungitaj bestoj kaj due alparoli la lapon.

Ĉirkaŭite de kelkaj pasaĝeroj el la vagonaro, la bestoj staris tute trankvilaj, okulvideble alkutimigitaj al vido de homfiguroj. Ili nur ne permesis mankaresi ilin. Du cervoj havis belajn kaj grandegajn kornojn, kiuj ŝajnis kaŭzi trolaçigon por iliaj portantoj, la cervokapetoj. En neĝo, antaŭ la bestoj estis ĵetita longa lignostango, kiu estas instigilo por ili, kaj tiu ĉi fakto (la kuŝaĉo de stango) lasas ilin resti kvietaj. Sed, se la lapo prenus la stangon, la bestoj tuj ekmaltrankviliĝus, vicordiĝus kaj ĵetus sin por kuri, trenante post si la glitveturileton.

Belaj bestoj! Bela vidaĵo! Sed anstataŭ ĝui tion, mi sentis tute kontraŭon. En mi ekmovetiĝis la sento de kompato al la belaj kaj liberemaj estaĵoj, sklavigitaj per ligna stango kaj de la homaj senkompateco kaj egoismo. La "eterna kaj natura batalado de fortaj kontraŭ malfortaj" kaj la "rajto de forto", jen kio memoriĝis al mi ĉe la vido de la sovaĝaj bestoj servigitaj al la homo.

Alparolante la lapon, duone ruslingve, duone per fingrosignoj, mi nur komprenis, ke li venis al ĉi tiu stacio el malproksimo, por vendi cervoviandon kaj aĉeti nutraĵon. Lia "hejmo" distancas ĉ. 100 km. de la loko, kaj estas notinda la fakto, ke por trapasi la distancon ne ekzistas iu vojo. Evidentiĝas, ke liaj cervoj tute ne bezonas iun vojon, bonege kaj rapide veturigante lin tra la netuŝita neĝtavolo. Malfeliĉaj bestoj! —

La urbeto Murmansko distancas 1450 km. de Leningrado kaj estas lokita sur la Kola-duoninsulo (400 km. for de la arkta linio), ĉe la Kolagolfo, kiu ĉeborde ne glaciiĝas. La Nordan oceanon mi ne sukcesis observi, ĉar ĝi estas ĉ.

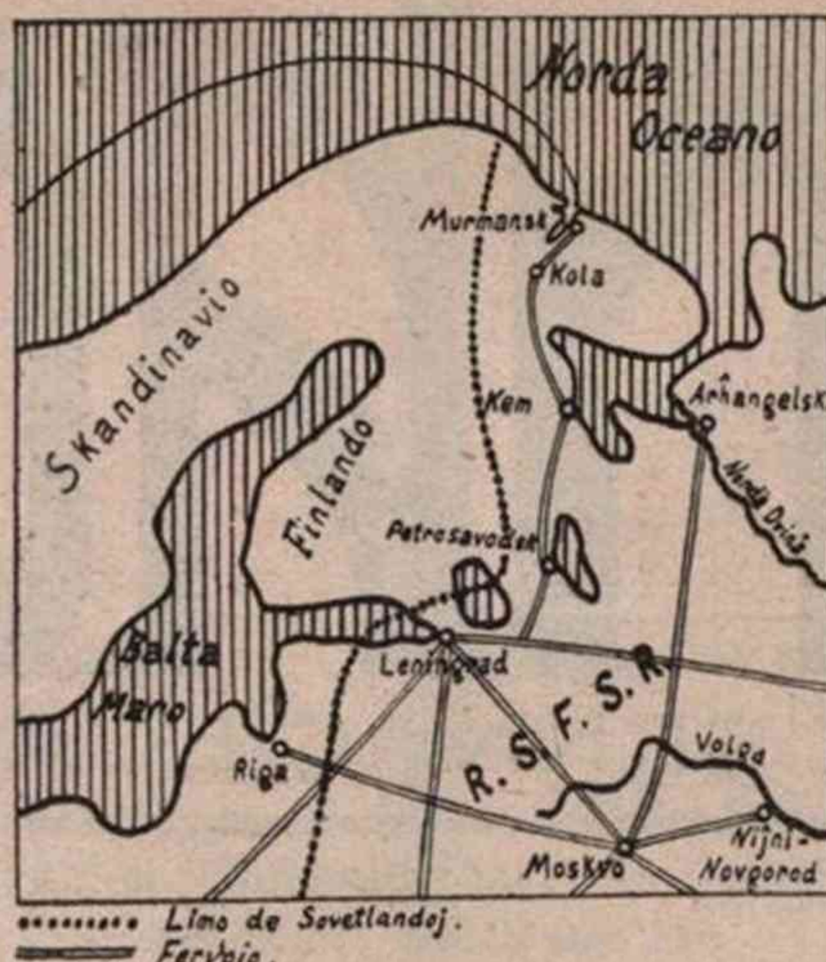
[1] Ruse: Polajrnij Krug.

[1] Ruse: loparj.

65 km. distance de Murmansko. Tamen mi estis rekompencata pro tio, per observado de alispeca arktaĵo. Mi sukcesis vidi rebrilegon de la arkta lumo. La fenomeno faris je mi grandegan impreson.

Oni devas imagi la nigre-nigran nordan nokton. Subite, norddirekte, ekflamiĝas stranga arksimila, nepriskribeble bela strio de iu lumo, laŭkolore simila je la fajrero de la tramkablo (? Red.). Mi ne sukcesis satĝui tiun vidaĵon, ĝis ĝi jam aliformiĝis je laŭforme sunsimilaj radioj. Diversformiĝante la aliformiĝado daŭris, ĝis, samsubite, la arkta lumo malaperis...

Mi estas konvinkita, ke la gelegantoj demandos: "Ĉu ekzistas esperanta movado en la regiono post la arkta linio?" La demando estas jese respondebla, ĉar malgraŭ tio, ke mi ĝis nun ne havis tempon por interkonatiĝi kun arktaj esperantistoj, tamen du faktoj konfirmas mian aserton: unue, la esperantaĵoj, kiujn mi, kiel poŝtisto, vidas ne malofte, vojaĝante al mal-

grandaj stacioj de la fervoja linio, kaj due — la Jarlibro de SAT.

J. Grigorjev (11 200).

SOCIALISMO EN ISLANDO

Islando estas loko interesa por turisto, geologo kaj historiisto. Por ni estas interesa la progreso de la socialista ideo tie.

Islando, laŭ grandeco, estas la dua insulo en Eŭropo, iomete pli granda ol Irlando. Ĝi estas ĉefe glacia regiono; sur la altaĵoj troviĝas tre grandaj glaciriveroj. Ĝia loĝantaro, 101 764 homoj, vivas plej parte laŭlonge de la marbordo. En la ĉefurbo, Rejkjaviko, loĝas 21 000 homoj. Krom ĝi estas ankoraŭ ses urboj. Farmado kaj fiŝkaptado estas la ĉefaj industrioj. Grandaj kvantoj da fiŝo, freŝa kaj salita, ankaŭ ŝafviando, estas eksportataj. Multe da ponioj[1], por laboro en minejoj, estas forsendataj. Hordeo kaj tritiko ne maturiĝas tie. Aveno kreskas nebonkvalita, kaj verda ĝi estas donata al brutoj. Herbo, terpomoj kaj napoj bone kreskas. Nenie dum aŭtomobila veturado mi vidis arbojn, sed oni asertas, ke arboj tie ekzistas. Malpli ol 1% de la tero estas kulturata, la cetero estas naturaj paŝtejoj, glaciriveroj, kampoj da lafo kaj dezertoj. Ĉe kelkaj lokoj estas fermineralaĵo, ne komerce ekspluatebla. Ŝtono por domkonstruo estas preskaŭ nehavebla. La lafaj rokoj estas pororiĉaj kaj rompiĝemaj, pro tio ne taŭgaj por domoj. La plimulto da domoj estas konstruita el ligno kun tegmentoj el sulkita fero, kaj la fundamentoj estas el betono. Ferbetonaj konstruoj nun fariĝas oftaj. Preskaŭ ĉia materialo por domkonstruo devas esti importata, tio kaŭzas altajn prezojn. Meze, lupagoj estas triono de la familia enspezo; pro tio la vivkostoj estas altaj. Kvankam estas tiuj malhelpoj, tie ne ekzistas la terura malriĉeco, hontiga en landoj, kie naturaj riĉaĵoj estas multe pli abundaj. Nenie mi vidis malbone nutritan infanon aŭ mizeregulon, nek en urbo, nek sur kamparo. Dum naŭ monatoj en jaro estas laboro por ĉiu, aŭ ĉe fiŝkaptejoj aŭ sur la kampoj. Fakte, ne estas sufiĉe da laboristoj por ŝafbredejoj. Ĉar, laŭnombre, estas po ponio du homoj, po bovino kvar, kaj pli ol kvin ŝafoj por ĉiu loĝanto; oni povas kompreni, kioma estas la tasko kaj laboro por kamparanoj. La klimato somere ĉe la suda marbordo similas al tiu ĉe la insuloj Orkni (angle: Orkney, Skotlando), kaj vintre ankaŭ estas ne multe pli malvarme. Norde, ĉe la parto, kiu eniras la arktan zonon, la kondiĉoj estas pli rigoraj, sed ne tiom, kiom oni povus supozi.

[1] Raso de fortikaj malgrandstaturaj ĉevaloj. Liliputaj ĉevaloj.

LA PLEJ MALNOVA PARLAMENTO

Islandanoj havas la plej antikvan en la mondo demokratan parlamenton. Althing (parlamento) unue kunvenis en jaro 930, kaj festos sian miljaron de ekzistado post dudek monatoj. Ĝis 1920 ĝi estis institucio ĉefe administra, ĉar Islando estis sub la dana regado. Ĝis tiam la partioj okupis sin ĉefe pri akiro de aŭtonomio. La konservativuloj estis pordanaj (kiel ili estas ankoraŭ en insuloj Faroaj, norde de Skotlando), kaj la liberaluloj kaj iliaj kunliganoj estis Islandaj Naciistoj. La nova konstitucio malfermis vojon, sur kiu estas eble (kiel en Irlando) organiziĝi laŭpartie por solvo de ekonomiaj problemoj. Althing havas hodiaŭ plenan sendependecon kun escepto pri internaciaj aferoj, pri kiuj decidas Danio. En 1940 la du registaroj rekonsideros ĉi tiun escepton. Ĉiu virino kaj viro, pli ol 35-jara, havas balotrajton por parlamenta elekto. Ĉiu 25-jarulo havas rajton baloti ĉe urbaj elektoj. Estas 42 parlamentanoj, — el ili 14 sidas en la Supra Domo kaj 28 en la Suba; 32 estas elektataj en distriktoj ekster Rejkjaviko por kvar jaroj; 4 estas elektataj laŭ proporcia reprezentado en Rejkjaviko. Ses membroj estas elektataj de la tuta elektantaro por ok jaroj al la Supra Domo laŭ proporcia reprezentado. Tiuj ses kaj la tridek ses membroj de la Suba Domo poste elektas ok el sia nombro por iri al la Supra Domo, tiel kompletigante ĝiajn 14 membrojn. Persone, mi favoras la ideon de Unu-Ĉambra Registaro, sed, se devas ekzisti Dua Ĉambro, la Islanda sistemo, ŝajne, estas sufiĉe justa kaj ebligas al ĉiuj partioj justan ŝancon de reprezentado. Estas unu virina parlamentano, de Konservativa Partio.

LIBERALISMO ESTAS SENVIVA

Liberalismo jam ne ekzistas. Unu parlamentano, kiu elektiĝis kiel sendependulo, estas konsiderata kiel la lasta reprezentanto de l' liberalismo. Nuntempe la parlamento estas jena: — Farmista aŭ Progresula) Partio 19, Konservativuloj 17, Socialistoj 5, Senpartia 1. La Farmista Partio estas reganta de 1927 kaj kutime estas subtenata de l' socialistoj, sed la lastaj gardas sian plenan sendependecon kaj rifuzas akcepti iun oficon. Ĉiu parlamentano ricevas salajron dum sidado de l' parlamento kaj ankaŭ ricevas veturelspezojn.

La Islanda Socialista Partio estis formata en 1916 kaj en 1919 sendis sian unuan parlamentanon al Althing. Spite tio, ke neniu malpli ol 35-jara rajtas baloti, kaj spite tio ke kelkaj farmistaj kaj konservativulaj kandidatoj estas elektitaj en tre malgrandaj distriktoj, ĝi havas kvin membrojn. Ĉe la lasta ĝenerala elekto, la Socialistoj akiris 6 500 voĉdonojn, aŭ 20 % de la elektantaro. Niaj K-doj asertas, ke triono de la plenaĝa loĝantaro estas socialista. Estas rimarkinde, ke ĉe balotoj por urbaj administrantoj (voĉdonantoj komence de l' 25-a jaro) la voĉdonoj por la socialistoj estas multe pli nombraj, ĉar la junaj virinoj kaj viroj havas pli akran politikan komprenon. En tri el sep urboj estas socialista plimulto kaj en Rejkjaviko du pluaj socialistoj donus al ili la plimulton.

Bonega socialista ĵurnalo, "Alpydubladid", estas eldonata en la ĉefurbo sub la lerta redaktado de Haralds Gudmundsson, la socialista parlamentano por Isafjordur, konata oratoro en plena forto de sia juneco. Ekzistas ankaŭ tri

provincaj socialistaj semajnaj kaj unu kvaronjara gazetoj. La estranto de la Partio estas K-do Baldvinsson, kiu sidas en la Supra Domo, laŭ elekto de la tuta elektantaro. En Rejkjaviko estas tre sukcesa vespera lernejo. El ĝi junaj propagandistoj disiras al la plej izolaj lokoj. La Labora Partio estas nuntempe organizita simile al Metiaj Unuiĝoj. Preskaŭ ĉiu maristo sur dragŝipo, fiŝkaptisto, metiisto en urbo kaj kamplaboristo, estas socialisto. Multaj el la luteranaj pastroj, preskaŭ ĉiuj junaj instruistoj kaj registaraj oficistoj, kelkaj kuracistoj kaj leĝistoj estas nuntempe deciditaj subtenantoj de la nova socia ordo. La junaj farmistoj, kiuj restadas dum vintro en la urboj, estas inspiritaj de la nova entuziasmo. — — —

D. N. Mackay. El Skota gazeto "Forward" (8. 9. 28), publikigita en Glasgovo, tradukis E. E. Y.

Faktoj kaj Komentoj

Internaciaj reefikoj

La granda lokaŭto en Rejnlando-Vestfalio daŭras. 75 fornegoj estas estingitaj, kio signifas malpliigon de l' ĉiutaga produktado je 35 000 milkilogramoj da krudferaĵo kaj 43 000 milkilogr. da ŝtalo. Tial la grandindustrio estas devigata lasi al siaj franca, angla, belga ktp. konkurantoj la eksteran merkaton. Ĝi povas permesi al si tion, ĉar laŭ la bazo de l' Ŝtalkartela konvencio la germanaj entreprenistoj havas rajton je monpremio por ĉiu milkilogramo da diferenco inter sia reduktita efektiva produktado kaj la kvanto fiksita al ili de l' Kartelo. La metalindustrio de l' aliaj landoj rapidas plimultigi sian produktadon kaj priliveri la merkatojn delasitajn de Germanio. Franca kaj belga ferindustrioj troviĝas en prospera situacio. La angla ferindustrio, kies situacio estis malfacila dum jaroj, trovas okazon por transpreni parton de la vendejoj lasitaj de la germanoj.

Kaj kion tio signifas? Tio signifas, ke la francaj, belgaj kaj anglaj sammetianoj agas kvazaŭ strikrompantoj rilate al siaj germanaj kolegoj. Kaj tia stato daŭros, ĝis la laboristoj komprenos, ke ili devas unuiĝi super la landlimoj; ĝis ili imitos la SAT-anojn, lernos esperanton kaj ignoros la landlimojn.

La estonta milito

En la revuo La Milito, eldonata en Berlin, F. C. Enders skribas pri la morgaŭa milito i. a. jenon: "... la militado tute ne plu necesigos tiom da homoj kiom antaŭe, kaj ankaŭ eventuala opozicio devenanta el pacifista movado kontraŭ la militservo neniel povas malhelpi la militon. La nombro da homoj hodiaŭ necesaj por transformi la grandajn malamikajn urbojn en tombejojn kaj buĉi centmilojn da loĝantoj malamikaj troviĝos inter la volontuloj de ĉiu ŝtato ... Ĉiu aviadilo povas porti proksimume ses cent gaspafaĵojn, kaj se ĝi sukcesas ĵeti ilin trankvile, kio estas tre facila dum nokto, ĝi povas (per tiu ĉi sola ŝarĝo) detrui urbon da ducent mil loĝantoj ..."

Ĉu ni trankvile rigardu kaj atendu, ĝis efektiviĝos tiuj teruraĵoj? Ne, ni penadu krei kaj fortikigi tutmondan laboristan solidarecon, krei tutmondan interligon, detrui la naciecan ideologion; unuvorte oni devas fari grandskale, kion SAT faras sur tro malvasta kampo.

CIŜKA HARTNI

Poeto kaj civitano

(Okaze de la 20-jara jubileo de lia verkista laboro)

Ciŝka Hartni (vera nomo: Dimitri Ĵilunoviĉ) apartenas al la rondo de malnovaj ĝis revoluciaj poetoj de Blankrusio. Tiu rimarko estas grava

pro tio, ke la cara registaro, kiu estris en Blankrusio, ĉiurimede malpermesis kaj malhelpis la agadon de poetoj kaj verkistoj, kaj malpermesadis eldonon de libroj en blankrusa lingvo. Ofte oni donis permeson al blankrusaj verkistoj, eldoni siajn librojn en "serba lingvo" — kaj la verkistoj aperigis ilin blankruse.

Ciŝka Hartni samtempe estis poeto kaj civitano. Li estas filo de malriĉaj vilaĝanoj el vilaĝeto Kopil en Minska distrikto. Depost sia dekdua jaro li estis paŝtisto. Dum kvin jaroj li somere paŝtis brutaron kaj vintre vizitis lernejon, kie oni instruis lin en alia fremda — rusa lingvo. Fininte kvarjaran popolan lernejon li komencis lerni ledistan profesion. (Li preparis ledojn por botoj.) Samtempe li partoprenis la revolucian movadon. Li estis unu el la plej aktivaj membroj de Social-demokrata laborista organizo en Kopil kaj redaktis tie partian manskribitan ĵurnalon "Voĉo de Malsupro", kaj poste same manskribitan "Libera Penso". Lia organizo sendis al la 3-a Regna Dumo (parlamento) en Rusio postulon je libero por blankrusa popolo.

En 1908 li komencis sian literaturan verkadon en gazeto "Naŝa Niva", kie li presigis siajn versaĵojn. Iom poste li estis redaktoro de blankrusa bolŝevika gazeto "Dzjannica" (Leningrad) kaj "Soveta Blankrusio" (Minsk). En 1919 li estis unua prezidanto de Blankrusia Socialista Soveta Respubliko. Nun li estas prezidanto de Societo por kulturaj interrilatoj kun eksterlando (VOKS) kaj vic-popolkomisaro de popola edukado en BSSR.

Sian proletecon socian li enportis sian poezion. En vilaĝana (laŭ enhavo) literaturo li enkondukis laboristajn motivojn. Unuafoje en literaturo aperis versoj priskribantaj ankaŭ la malfacilan sorton de l' laboristo. La ledista vivo estis tre malfacila kaj malutila por sano. Ofte pro malmulta salajro la laboristoj vagis de unu mastro al alia aŭ vagis serĉante laboron ... Tun vivon Hartni prikantis en sia poezio.

Ciŝka Hartni kreis jenajn verkojn: "Piesni, Ondoj de l' Vivo" (dramo, 1918), "Kantoj de l' laboro kaj batalo", aro da versaĵoj, "Sukoj de l' virga tero" (3-voluma romano), "Gadoj sur ondoj", "Aleoj", k. a. En la romano "Sukoj de l' virga tero" li donas grandan bildon de la vilaĝa (1-a parto) kaj urba, laborista vivo (2-a volumo). Familia dramo en tiu romano, same kiel en aliaj verkoj de C. H. iom post iom alkondukas al socia dramo. En vilaĝo li pentras bataton inter riĉularo kaj malriĉuloj, en urbo li donas efikajn bildojn pri l' urba laborista vivo. Notu, ke la laborista vivo en urboj de Blankrusio dum la cara reĝimo estis speciale interesa, ĉar mankis granda industrio!

Bonege Hartni montris la detruan forton de l' Revolucio, kaj poste en versoj li montris same bone la konstruan forton de l' venkintaj proletoj. La liriko de l' poeto havas multajn tre belsonajn motivojn.

C. Hartni, estante samtempe revoluciulo-bolŝeviko kaj verkisto-poeto, ĉiam metis sian verkadon je la servo de l' batalanta Proletaro. C. Hartni estas la unua proleta verkisto en Blankrusio. Li multon donis kaj ankoraŭ multon donos al proleta literaturo de Blankrusio. Saluton al la jubileulo de la esperantistoj SAT-anoj! D. Snejko.

Korekto. — Enŝoviĝis en n-o 217 sencmalklariga preseraro: Pĝ. 71, 3-a kol., 8-a linio de malsupre, oni legu "aliaj" anst. "iliaj".

HEJMO POR VAGULOJ

Kun tornistroj sur la dorsoj, mia edzino kaj mi alvenis matene en Linz, Aŭstrio. La kelkaj interbabilantaj senlaboraj K-doj en la loka esperanta laborista klubo kun ĝojo akceptis nin, kaj rapide ili aranĝis, ke ni loĝu en Urfahr, kvartalo de Linz, en la Junulara Hejmo. Tiu tre interesa hejmo, subtenata de Metiaj Unuiĝoj, estas fondita de antaŭa socialista urbestro por doni ŝirmon dum kelke da tagoj al membroj de diversaj laboristaj organizoj. La hejmo konsistas el tri grandaj ĉambroj kun litoj; en unu ĉambro estas 30 litoj. Krome estas ĉambro por korplavado kaj aliaj necesejoj, ankaŭ sube apartamentoj por la zorgantino. De la K-dino kun ĉiam gaja mieno, kiu prizorgas la hejmon, la loĝantoj povas aĉeti simplajn varmajn manĝaĵojn. Akurate je la naŭa horo vespere la fronta pordo estas ŝlosata, la noktaj birdoj devas resti ekstere. Prispribinda estas la loĝantaro. La plimulto estas junuloj, kiuj libertempas aŭ vagas de urbo al urbo en serĉo de laboro. Montro de Unuiĝa Karto estas sufiĉa por loĝi senpage dum tri noktoj, sed kun sensignifa pago, dum ok tagoj. Dum tago ĉiuj estas for en la urbo. Vespere ĉiuj revenas. Novalvenintoj kun salutparolo "Amikeco" estas renkonteblaj dum la tuta tago. Vidu nin. Aro da viroj kaj virinoj de diversaj aĝoj, emoj kaj temperamentoj. Jen junuloj, senhavuloj, ĉiam ridetantaj, neniam korrompitaj, ĉiam esperantaj, ke Fortuno ridetos sur ilin, kaj, ŝajne, la ĉefaj bezonaĵoj al ili neniam mankas. Kvankam senmonaj, ili ne priploras sian situacion. Ĉiutage ili eliras sur la stratojn kun forta kredo, ke "io okazos" — bona por ili. Ĉiu devas iel trovi siajn manĝaĵojn, kaj dum la tago vere "io okazas". Junuloj kun grandioza plano, "vagadi ĉirkaŭ la mondo", sur stratoj kaj en la hejmo proponas al vi aĉeti karton kun ilia bildo kun teksto en kelkaj lingvoj, ofte en esperanto pri ilia celo. Ne multaj el tiuj "glob-trotantoj" efektivigas sian planon. Multaj estas la malhelpoj kaj malfacila la tasko pro pluvaj, vintraj kaj varmegaj tagoj; vizoj, lingvoj ktp. Tamen, dum kelkaj monatoj ili iras de urbo al urbo.

Sur lito sidas junulo tre okupata, li fabrikas per pinĉilo el kuprumita metalfadeno artikan objekton, uzebla jen kiel ujo por plantpotoj, jen kiel korbeto por fruktoj, entute oni povas aliformigi ĝin dekdu fojojn.

Tiujn artiklojn li vendas en la urbo por havigi al si kruston da pano. Jen aliaj, sub kies brakoj vidiĝas muzikiloj, ĵus revenis el la urbo kaj kalkulas la tagan aŭ fruvesperan enspezon. Ili mandolinis, gitaris kaj kantis ĉe restoracioj kaj aliaj publikaj domoj.

Oni distras sin

Alia areto da junuloj ludas per kartoj, per ŝako, domenoj ktp., dum aliaj manĝas ĉe tablo en la mezo de l' ĉambro. Jen aliaj grupe sidas kaj rakontas pri siaj spertoj dum vagado kaj informas unu al la alia pri urboj trairitaj kaj trairotaj, sciigas al ili kien iri, kie dormi, pri ebleco ekzisti. Tio estas ja bona senpaga informoficejo por vagantoj.

Kelkaj foliumas gastlibron, en kiun la efemeraj gastoj skribas siajn impresojn pri la hejmo aŭ konvenan verketon. Ni trovis en tiu libro spritaĵojn, seriozaĵojn, poemojn kaj tragediajn notojn en diversaj lingvoj: vere, kroniko de la vivo de vaguloj. SAT-anoj troviĝas inter la verkintoj. Ili tie admonas junulojn lerni kaj uzi esperanton. La strofojn aŭ poemojn kelkaj junuloj ornamas per belaj desegnoj kaj originalaj vinjetoj.

Por vario junuloj grupiĝas kaj kantas la Marsejlezon, la Internacion kaj aliajn laboristajn kantojn. En angulo apud malfermita fenestro iu ekzercas sin atlete aŭ gimnastike kaj poste instruas tion al aliaj. "Ne fumu en la hejmo" diras la admono sur muro, tamen kaŝe kaj malkaŝe oni fumas cigaredojn. Oni rimarkas, ke ĉiuj havas malsimilajn dezirojn kaj intencojn, kaj ĉiu havas sian planon. Libertempantoj, posedantaj iom da mono, aspektas tre kontentaj. Kelkaj estas jam en la lito, aliaj ankoraŭ kantas, muzikas aŭ skribas leterojn. Je la deka horo aŭ iomete poste jam la lasta enlitiĝis.

Por eviti la someran brulantan sunon, frue kun mateniĝo kelkaj ellitiĝas, pakas siajn dorssakojn kaj pretiĝas por piediri al proksima urbo, kie ili denove pasigos nokton en simila loĝejo. Manĝinte iomete ĉe la zorgantino, ili foriras, kun danka koro, ke ili povis senpage pasigi nokton aŭ du en tia gastejo. Poste dum nia vagado ni renkontis kelkfoje tiujn junulojn aŭ sur vojo aŭ en simila loĝejo. La zorgantino, iam lerninta iom da esperanto, havas frapantan personecon. Ŝi estas bela morala modelo antaŭ okuloj de junuloj. Ili nepre devas forporti de tie ideon "kia la zorganto de simila instituto devas esti". Ni alte taksas ŝian patrinan rilaton al ĉiuj. Knaboj-vaguloj, ĉiam pretaj helpi al ŝi, nomas ŝin "patrino". (164)

"... SAT-ano, kiu partoprenas ribelan movadon, agas laŭ instigo de politika organizo kaj ne laŭ instigo de SAT. Same, kiam strikas SAT-ano, li tion faras laŭ instigo de sia sindikato. Sed mi ja estas konvinkita, ke ju pli klera estas laboristo, ju pli ofte li interrilatas kun samsortuloj el la tuta mondo, des pli li akiras klaskonscion kaj sekve des pli bona partiano, des pli bona sindikatano li estas. Kaj en tio SAT grave utilas al la Proletaro."

TAGOJ EL MIA VIVO

Mi estas 19-jara junulo; mia profesio estas ŝufaristo. Post fino de l' kvara lerneja klaso mi eniris en metiejo ĉe mia patro, kiu estas ŝuisto. Mi fariĝis lia ŝuisthelpanto. La unua jaro pasis tiel facile, ke mi nenion sentis; nome pro tio, ke mi ankoraŭ ne estis sperta en la laboro. Kiam venis la dua jaro, mi anstataŭis nian unuan helpanton. Tiam estis danĝere. La tri someraj monatoj estas facilaj al ni. Mi ellitiĝas matene je la 5-a horo, ĝis la 5½-a mi estas preta, poste mi rapide matenmanĝas kaj je la 6-a komencas la laboron, kiu daŭras ĝis la 12-a. Post tagmanĝo mi ripozas 3 horojn kaj laboras poste ĝis vespere je la 19-a. En aliaj monatoj ni ellitiĝas (precipe mi) je la 3-a horo matene kaj laboras ĝis la 19-a vespere. Mi volas diri, ke precipe en nia lando kaj speciale en nia urbo pano ne estas dece manĝata nek matene nek tagmeze de laboruloj.

Kiam mi komencis flirtigi miajn pensojn tra la mondo, tiam mi komencis serĉadi rimedon por forlasi mian metion. Sed neniel mi povis fari tion kaj apogis min je esperanto, ĉar mi komprenis celon kaj ideon de nia sennacieca lingvo. Almenaŭ ni nun sukcesis havi iom da libera tempo, kvankam ne sufiĉe, sed estas bone por labor-tagoj, ĉar ni nun komencas la laboron matene je la 7-a, laboras ĝis la 12-a horo (tagmanĝo) kaj de la 15-a ĝis la 19-a vespere. Kaj nun mi havas liberan tempon por lerni esperanton kaj korespondi kun najbarlandaj K-doj. Pripensu, K-doj, per kia turmento mi lernis ĝis nun esperanton: Ĉiumatene ĉirkaŭ la 8-a mi senpacience atendas preterpason de l' leterportisto. Sed bedaŭrinde mi ne povas tuj akcepti la alvenintajn leterojn kaj freŝan "S-ulo"-n. Pro tio mi maltrankvile atendas la vesperon, kaj post vesper-

TRA ESPERANTIO

Pri Virina Sekcio de SAT

Kun granda ĝojo mi legis la artik. de K-dino E. Adamson, per kiu ŝi deziras veki ĉiujn virinojn, por ke ili fondu fortan Virinan Sekcion de SAT. Kiu SAT-anino ne sentus la grandan bezonon de tia forta virina organizo, per kiu la K-dinoj el ĉiuj landoj eksciu la kondiĉojn, en kiuj vivas kaj batalas la virinoj, kaj la vojon, sur kiu devas marŝi ĉiu? Kompreneble ni renkontos multe da malhelpoj, kaj tion ni Balkananinoj plej forte sentas. Sed la granda ideo, al kiu ni dediĉas niajn fortojn, ĉiel esperigas nin.

Ĉu estas imagebla pli terura situacio ol tiu de la virino? Ŝi, sklavino de la viro kaj de la ŝtato, persekutata de ĉiuj antaŭjuĝoj restintaj de jarcentoj, kaj samtempe produktanto, kune kun la viro, de ĉiuj posedoj.

Karaj K-dinoj, pasis delonge la tempo, kiam la virino mem ne konsciis sian teruran situacion. La Historio foliumas siajn paĝojn, kaj jen vidiĝas brila ruĝradio promesanta liberon por la gesklavoj de multaj jarcentoj. Ni SAT-aninoj devas fari multe pli ol ĉiu alia, havante la plej bonan rimedon por la internaciaj rilatoj. Per esperanto, per nia korespondado kaj tradukado, ni povas helpi multe al niaj K-doj, al kiuj la terura ekspluatado ne lasas liberan tempon por ellerni nian lingvon. Ofte mi legas en "S-ulo" pri la granda helpo, kiun plenumas la tradukantoj de esperantaj artikoloj. La samo valoras ankaŭ por nia virina movado.

En lando, kiel malgranda Bulgario, kiu por ĉiuj estas ĉirkaŭita de ĉiniaj muroj, estas granda feliĉo ekvidi iel ion skribitan pri la vivo de alilandaj K-dinoj. Por ĉio supre dirita necesas forta virina sekcio, per kiu la SAT-aninoj interkonatiĝos pli bone. Laŭ mi en "S-ulo" pli ofte devus aperi Virina Fako, kie la SAT-aninoj priskribos detale la virinan vivon en siaj regionoj, la kondiĉojn, en kiuj ili loĝas ktp. Bedaŭrinde ni prisilentas ankoraŭ interesajn temojn el la virina vivo. Grandan parton en tiu laboro faras ankoraŭ la viro, sed sen nia vekiĝo nenion ni atingos. La libero ne falas el la ĉielo, ĝi postulas batalon, viktimojn. Kaj ni ne forgesu, ke de la hodiaŭaj bataloj dependas la estonta vivo de tiuj, kiuj sekvas nin, de niaj infanoj.

Aliĝante al la alvoko de K-dino Adamson, mi petas ĉiujn K-dinojn diri siajn opiniojn, kaj ni komencu pli viglan laboron. Ĉiu SAT-anino proponu ion por la programo, per kiu ni komencu labori. Al laboro por pli baldaŭa realigo de nia deziro: Forta Virina Sekcio de SAT!

Bulgara SAT-anino (11 126).

Red. Noto. — *Ni rimarkigu al ĉiuj K-dinoj ke tia materialo devas esti sendata al la fakestro K-dino E. Adamson, Box 73, Göteborg, (Svedio.)*

Por tutmonda lingvo — tutmonda stenografio

Propagandante nian esperantan lingvon, ni ĉiam akcentas nian nekomprenon pri la fakto, ke la homaro ankoraŭ estas katenita por la lingvobaroj. Ne komprenebla por ni tiu afero estas, ĉar ja la sama homaro kapablis atingi vere mirigajn sukcesojn rilate teknikon kaj sciencon. Per plej koloraj farboj ni klopodas pentri al la homoj la avantaĝojn de komuna interkomprenilo. Tamen mem ni ankaŭ kelkrilate estas same konservativaj kiel la ne-lernema homaro, kiu parte uzas la argumenton, ke ja multaj sistemoj de mondlingvoj ekzistas. Kaj ni? — Ni same diras: "Ekzistas multaj stenografisistemoj, kaj ni ne povas trudi unu el ili al niaj membroj." Ĉu Zamenhof havis tiajn skrupulojn, kiam li elpaŝis kun sia sistemo? Ĉu li diris al si: — Ĉar ekzistas multaj opinioj pri helplingvo, tial mi ne povas trudi mian sistemon al la homaro? Certe ne. Ni bone scias, ke li ne hezitis elpaŝi kun sia sistemo, kaj hodiaŭ al esperanto apartenas la mondo.

Mi tute ne pensas, ke eble SAT oficiale pledu por unu el la sistemoj ekzistantaj. Sed mi turnas min rekte al la SAT-anoj kaj ilia prudento, proponante al ili la lernadon de la internacionalstenografio[1]. Ĉiu fakulo devas konfesi, ke ĝi estas la plej simpla sistemo, kiu ekzistas. Certe, ankaŭ per la ĝisnunaj stenografi-adaptoj oni povas skribi esperante, sed ĉiun el tiuj transskriboj oni devas lerni kiel tute novan sistemon. Ĉe la Internacional-stenografisistemo tio ne estas bezona. Oni per ĝi povas skribi ĉiujn kulturajn lingvojn sen aliigoj kaj sen translernado. La simpleco de tiu stenografisistemo estas vere mirinda.

Persone al mi povus esti tute indiferente, kiun sistemon unuopa K-do aplikas. Mi ja nur povus bedaŭri tiun, kiu uzas ion per kiu li ŝarĝas sin per komplikaĵoj. Mi skribas tiujn liniojn kaj pledas por ellerno de tiu sistemo, ĉar mi estas konvinkita, ke ni tiurilate same devas esti pioniroj, kiel rilate la internacian lingvon. Ni ne bezonas kelkajn mondlingvojn, ni ankaŭ ne bezonas multajn stenografisistemojn. Se en ĉiu esperantogrupo, en ĉiu SAT-rondo estus instalotaj stenografiaj kursoj, la estonta energiŝparo estus grava. Ni ekprenu la iniciativon, kaj la praktiko pravigos la teorion[2].

Kampfrad (2698), Leipzig.

[1] Vidu la artikolon en n-o 215.
[2] Gvidilo en esperanto estas havebla ĉe Administrejo de SAT. Prezo 1 mk. g. + 10 % por sendkostoj.

---

manĝo mi legas kaj kritikas artikolojn, ĉar dimanĉe mi estas okupata per skribado. Ekzistas kelkaj K-doj en nia urbo Prilepa; bone kreskus la esperanta movado, se ni ne fariĝus inter ni malamikoj. Tamen ni faras bonan paŝon antaŭen.

Tiel pasas tagoj el mia vivo.

Ĉ. Gorĝeviĉ (11 116), Jugosl.

Iom pri la kooperativa movado en Svedio

En nia artikol-serio kun supra titolo la sekvanta alineo ne aperis pro neordaj cirkonstancoj en la presejo kaŭze de ĝia transloĝiĝo. Oni devus legi ĝin en n-o 212, pĝ. 27, antaŭ la ĉapitro: La organiza sekcio. — *Red.*

La metia revizio

En ĉiuj lokaj societoj ja nature estas reviziantoj, elektitaj de la membroj. Tiuj reviziantoj estas tamen laikoj kaj havas ofte nur limigitan tempon je sia dispono kaj krom tio limigitajn eblojn kompetente revizii kaj prijuĝi la multfoje tre ampleksan ekonomian agadon, kiun konsumsocieto praktikas. Celante plibonigojn en tiu rilato, kaj por ebligi al la estroj de konsumsocietoj regule konsiliĝi kun spertaj kaj scipovaj personoj, oni jam de longe en K. F. havis ĉirkaŭvagantajn metireviziistojn. La revizia organizo estas ordigita jene: Ĉiu el la distriktaj estraroj elektas reviziiston por la distrikto laŭ propono farata de la estraro de K. F. Tiuj reviziistoj preskaŭ senescepte antaŭe estis estroj de lokaj konsumsocietoj kaj tiam prizorgis modele siajn taskojn. Ili do estas viroj, kiuj havas bonan reputacion pri kompetenteco, kiam temas pri prizorgo de konsumsocieto. Kvankam ne estis nepra devo de la konsumsocietoj aliĝi al la sistemo, la plimulto el la societoj aŭ 93 elcentoj nun uzas la servojn de la distriktaj reviziistoj. Tiuj personoj havas multon por prizorgi. Krom la revizio de la societoj en sia distrikto ili donas konsilojn al la estraro, faras paroladojn kaj instruadon al la membraroj, helpas la estrojn krei efektivan kontrolon kaj raciajn labormetodojn, ktp.

KUN TIU ĈI NUMERO ESTAS EKSPEDATA "LA LERNANTO"

EL NIA LETERARO

K-do Bonesper skribas al ni el Antverpeno: "K-do, viaj alvokoj en "S-ulo" por varbi novulojn por SAT kaj abonigi SAT-gazetojn, estas tute ne facile plenumebla tasko. Plej bedaŭrinda fakto estas, ke multaj jam malnovaj SAT-anoj forgesas pri siaj devoj kaj eĉ post senĉesaj admonoj ne ĝustatempe renovigas la SAT-membrecon kaj gazetabonojn. Monmanko estas nur en tre malofta okazo la kaŭzo, sed plej ofte prokrastemo, oportuneco, senzorgemo ktp. de l' K-doj. "Mi kutimas kontroli la alilandajn K-dojn vivantajn ĉi tie, por ke ili ĝustatempe renovigu siajn membrecon kaj abonojn. Al miaj admonoj oni ofte respondas, ke estas sufiĉe da tempo ankoraŭ ĝis tiu aŭ tiu monato, kaj poste oni denove prokrastas. Alia prokrastemulo aŭdigas: "Nun mi ne havas monon, sed baldaŭ ... post kelkaj semajnoj ...", kaj mi ofte spertis, ke tiu "senmona" prokrastemulo rapidis en kinon, drinkejon aŭ alian burĝecan plezurejon por elspezi multe pli ol kostas ĉiuj SAT-kotizoj. Mi konas kelkajn K-dojn, kiuj prokrastadis la membrecan renovigon aŭ la abonon al "S-ulo" ne nur monatojn, sed 1—2 jarojn kaj eĉ ĝis nun ne ankoraŭ plenumis siajn devojn kaj promesojn malgraŭ miaj senĉesaj admonoj. Alia interesa flanko de la afero estas, ke tiuj K-doj konsideras sin SAT-anoj kaj havas bonegan opinion pri SAT-gazetoj. Multaj K-doj tre kontentas pri ĉiuj SAT-eldonaĵoj, sed ne tre emas kotizi, kunhelpi por plifirmigi, potencigi SAT. Tutjara SAT-kotizo kostas ĉi tie ĉ. 7—8 glasojn da biero. 1 ekzemplero de "S-ulo" ne kostas eĉ la prezon de 1 glaso da biero. Malgraŭ tio multaj K-doj preferas elspezi por stultigiloj ol por SAT.

N o t o : **K-do Bonesper R. pruntedonis 50 dolarojn por la eldono de l' Plena Vortaro, kaj alvokas siajn persone konatajn K-dojn en Anglio, Argentino, Belgio, Kanado kaj Usono por fari same. Ĉi okaze ni sciigu, ke jam unu K-do el Nov-Jorko por la sama celo pruntedonis al ni sumon de 100 dolaroj. Ankaŭ K-do en Svedio pruntedonis al ni tiucele 500 mk. g.**

K-do el Aleksin (Sovetio) skribas al ni: "Oni multe legas pri disvastigo de esp-o, mi konas multajn esp-istojn bone posedantajn nian lingvon, sed iliaj infanoj ĝin ne scias, ĉar iliaj gepatroj ilin ne instruas pri ĝi. Kiam oni demandas: "Kial viaj infanoj ne parolas esp-on?" oni ricevas la respondon: "Por ilin instrui mi ne havas tempon." Ĉu tio estas vera? — La tempo ĉiam sufiĉas. Vekiĝante matene, vi parolu al viaj infanoj "bonan matenon". Forirante al via oficejo aŭ laborejo, vi ilin adiaŭu en esp-o. Alveninte hejmen kaj sidiĝante ĉe tablon por manĝi aŭ trinki, vi interparolu kun via familio, kaj enlitiĝante vi sendu al la gefamilianoj "bonan nokton". Laŭ tiu metodo mi instruas esp-on al miaj geinfanoj, kaj malgraŭ sia juna aĝo ili dank' al tio bone posedas esp-on, servante kiel instigilo al plenkreskuloj por lerni nian lingvon. G. I l l a r i o n o v.

K-do 6727 skribas al ni tre interesan leteron pri vojaĝo al Hispanio, el kiu ni eltiras jenajn faktojn:

"... Alveninte en urbo Bilbao mi direktis min al K-do 3950 kaj tuj estis informata pri la esp. movado. Vidante mian membrokarton tiu K-do konsilis al mi malmulte paroli pri SAT, ĉar tie oni ĝin ĝenerale malamas. Ke antaŭ nelonge alvenis svisa K-do, kiu tuj estis arestata ĉe la stacidomo, ĉar la policistoj suspektis lin vidante, ke lin atendis K-do 3950. Mi konsentis, sed deziris vidi la grupon. Oni tutkore akceptis min kaj eldemandis min pri Parizo, aŭdinte, ke mi tie lernis esp-on. Ili eksciis, ke mi estas SAT-ano, kaj nun la SAT-anemaj neŭtraluloj demandis multon pri la SAT-movado. Iu obstinulo esprimis al mi sian observon, ke "SAT estas politika, precipe komunista organizo". Mi respondis per la enhavo de l' unua artikolo de nia Statuto. Fine ili konsentis kun mi kaj invitis min viziti la socialistan esp. grupon. Tie oni delonge intencis organizi SAT-rondon, sed sciis pri la celo de SAT nenion alian, ol kion kalumniis la neŭtraluloj. Laŭ mia demando pri la proksimuma kvanto da esp-istoj en tiu urbo, oni respondis al mi varie, t. e. inter 500 kaj 1000 (!). Kiam mi konstatis la konfidon, per kiu ili sin esprimis al mi, mi demandis, ĉu ili ĉiuj estas neŭtralemaj. Oni respondis, ke ili estas plejparte el tiuj laboristoj, kiuj pro timo kaj precipe pro manko de klareco pri SAT, restas ĉe UEA.

"Kial vi ne insistas, ke ili venu al ni?" mi demandis. K-do 3950 respondis, ke hejmaj sanktuloj ne faras miraklojn, t. e. ke li same kiel kelkaj aliaj ne estas aŭskultata, unue ĉar li estas ofte en malliberejo, due ĉar li estas simpla laboristo, kiun oni ne konsideras kapabla por instrui al ili ion ajn. Tamen tiu K-do multe helpas al nia movado, lasante sur la tablo de l' neŭtrala grupo "S-ulo"-n (ĉiam atente de ili legatan). Plej utile li kredas por varbado, ke oni sendu senpere el fremdlando al la varbotoj presaĵojn kaj specialajn instigilojn. Tiun metodon li opinias plej taŭga. Saman opinion havis la K-doj en Zaragoza, kiujn mi poste vizitis.

2-a Niĵnij-Novgorodo Gubernia Konferenco de SEU

La 9-an de sept. okazis dua Niĵnij-Novgoroda Gub. Konferenco de SEU. Partoprenis ĝin 50 Gek-doj, kiel reprezentantoj de SEU-ĉeloj en Niĵnij-Novgorod, Kanavino, Sormovo, Miza, Vorsma, Bogorodsk. Kiel gravan atingon vekintan ĉe l' socio atenton k intereson por la konferenco k esp-o, estis salutletero ricevita de troviĝanta tiutempe en Niĵnij-Novgorod k pro malsano ne povinta persone ĝin partopreni, famekonata amiko de esp-o, franca verkisto-komunisto K-do Anri Barbüs. Interalie li skribis en ĝi: "Kiam la internacia Proletaro ekposedos universalan lingvon, — duono de l' laboro por liberiĝo estus farita k estos profunde preparitaj la vojoj de revolucio. Mi deziras al vi, K-doj, sukceson en laboroj de konferenco ..." (Plena teksto de l' letero estis presata en loka taĝjurnalo "Niĵegorodskaja Kommuna", de 9. 9. 28.) El rap. pri agado de Gub. Kom. de SEU, farita de K-do H. Konovalov ni citu En gubernio funkciis esp. ĉeloj aŭ rondetoj en 15 lokoj en 11 distriktoj, en urbo Granda Niĵnij-Novgorod funkciis 16 ĉeloj k 3 rondetoj. 1. 9. 28 nia SEU-organizo havis 267 membrojn: 72 efektivajn k 195 amikojn. El tiu kvanto estis 25% da laboristoj, 33% da oficistoj; 74% da viroj, 26% da virinoj; 28% da membroj de Kom. Partio k Kom. Junularligo. En urbo funkciis 16 kursoj. De post 1. 10. 27 estis ricevitaj 460 leteroj k forsenditaj 534. Estas presitaj en loka gazetaro 77 artik., leteroj, notoj, el kiuj en ĵurnalo "Niĵegorodskaja Kommuna" 52, en gaz. "Niĵegorodskij Rabselkor" 13 k en aliaj 12. El tiuj ankaŭ salutlet. por preskaŭ ĉiuj jubileaj festotagoj. En murĵurnaloj estis presitaj 34 notoj k let. En urbo Granda Niĵnij estas 53 membroj de SAT, en gubernio 13 m. en 9 punktoj. El praktika utiligo de esp-o estas necese noti: 6. 11. 27 dum solena kunveno laborista reprez. de Gub. Kom. K-do Kalaŝnikov V. faris salutparoladon en esp-o (kiun trad. K-do Ŝuvajev A.) k legis salutlet. ricevitan el Germ. urbo Selb. Tiun kunvenon partopr. 850 Gek-doj. En fino de jan. 1928 estis aranĝita amaskunveno de lab. junularo, dum kiu alveturinta en Niĵ.-Novgorodon nia SAT-K-do P. Crouch (Kraŭĉ) faris esp.-lingvan paroladon, trad. ruslingvon, partopr. 300 Gek-doj. La 18. 3. 28 dum solena tuturba kunveno de IRH ankaŭ reprez. de Gub. Kom. K-do Konovalov faris salutparoladon. Partopr. ĝin ĉ. 400 Gek-doj. En Ruĝa Armeo funkciis 3 rondetoj. Al la tago de 10-jara jubileo de Ruĝa Armeo, ruĝarmeanoj de N-Radio regimento ricevis salutlet. el Germ. k ruĝarmeanoj de N-Infanteria regimento ricevis salutlet. de Aŭstria proletaro. Somere 1928 dum vizito de Ruĝarmetendaroj fare de delegitaro de Kom. Intern. Junulara (KIM), ruĝarmeano de N-Inf. reg. K-do Golovkin havis senperan kunligon kun ĝi, ĉar inter ĝi troviĝis 6 esp.-istoj. Tiuj faktoj havis grandegan efikon. Pere de la loka Radiostacio de Gubispolkom estis faritaj du rap. pri k en esp-o. Dum jaro estis disvastigita da esp. literaturo — 902 ekz., el kiu kvanto da lerna — 752 ekz., propaganda k esp. lingva 150 ekz. En la novan Gub. Kom. de SEU eniris Gek-doj: Belajev, Kalaŝnikov, Piskunov, Kirilov, Matjaŝina, Galovkin, Kokuŝkin, Ŝuvajev, Zahariĉev, Kulagin k Bazurin. En Revizian Kom. eniris K-doj: Vinogradov, Konovalov k Leontenkov.

V. V. K a l a ŝ n i k o v (1125).

SAT-anoj radio-aŭskultantoj, atentu

15-an de decembro, en memortago pri D-ro Zamenhof, okazos Esperanto-Radio-Vespero, disaŭdigota per la plej potenca radio-stacio de USSR je la nomo de Komintern — ondlongo 1445 m — en Moskvo. La komenco okazos precize je la 21-a horo 20 minutoj kaj la fino je la 22-a horo 30 min. laŭ Mezeŭropa Tempo. La disaŭdigo estos aŭdebla en tuta Eŭropo. Do, ni petas nian tutmondan SAT-anaron vaste disvastigi tiun ĉi informon kaj enpresi ĝin en naciaj gazetoj kaj sendi la specimenojn enhavantajn la anoncon **nepre** al adreso: M o s k v o, Poŝtkesto 701, Centra Oficejo de Esperantistoj de Ligilo. Post la disaŭdigo de tiu ĉi esp. vespero (kun bela muzikparto kaj alparoloj kaj deklamoj en esp-o ni nepre bezonas multnombrajn informojn pri la aŭdebleco kaj pri la impresoj. Ĉiuj konsciaj SAT-anoj verŝajne ne rifuzos plenumi ĉi tiun gravan taskon kaj alsendos senprokraste la informon pri aŭdebleco kaj la gazet-specimenojn kun notoj pri tiu vespero. Gvidantoj de la vespero: Sergej Bugoslavskij kaj Viktor Javoronkov.

TRA LA MOVADO

(Kroniko)

SOVETIO. Minsk. Por partopreno je la festoj de Oktobra Revolucio ĉi tien alveturis germana K-do K. Förtsch. Li alveturis laŭ invito de Minska grupo de esp. metalistoj k veturigis kun si ruĝan standardon, kiun polaj ĝendarmoj de li forprenis ĉe la landlimo. K-do Förtsch vizitis ankaŭ Moskvon, ĉie per sia ekzemplo agitante por intern. lingvo. Returnen li prenis kun si ruĝan standardon de Minskaj metalistoj, kiun, ni esperas, polaj ĝendarmoj ne forprenos. — Dum oktobraj festoj en multaj ĵurnaloj de Blankrusio aperis salutleteroj de eksterl. lab. rondoj, ricevitaj per esp-o. (4424.) — **Novosibirsk.** En 12-a lernejo je nomo Timirjazev komencis labori esp. rondeto. Kursojn gvidas A. Petrov. Dum vesperfesto en lernejo je nomo Nekrasov okazis esp. paroloj k deklamoj. Estis sendita letero al Barbüs kun peto, ke li enkonduku en sia ĵurnalo Mondo esp-on, ĉar rusaj laboristoj ne povas kompreni francan lingvon. — **Tomsk.** K-do Pustinnikov raportas pri sukcesa propaganda laboro k starigo de rondetoj.

Anarkista Junulara Internacio

Laŭ la jarraporto de ĉi tiu organizo, kiu uzas esp-on kiel oficialan lingvon, la financa situacio estas malbonega. La organizintoj estas subtenataj preskaŭ nur de holandaj junuloj (la sidejo estas en Amsterdam), la informservo ne povis aperi pro monmanko. Eble la K-doj laborantaj en tiaj malbonŝancaj kondiĉoj, pli utilus al la emancipo de l' Proletaro, sin dediĉante tute al la esp. movado.

ĈE LA NEŬTRALULOJ

Neniam ni dubis, ke en neŭtralaj rondoj troviĝas bonuloj kaj honestuloj. Tamen jam delonge ni akiris la konvinkon, ke grandparte troviĝas tie sinjoroj, kiuj sentas nur malŝatemon por laboristoj. Se tiaj neŭtraluloj konsentas rilati kun laboristoj, ili tion faras kun indulgema komplezemo, rigardante ilin de alte kaj nur kondiĉe, ke la laboristoj agu serveme, sin tenu respekteme antaŭ la sinjoroj.

Se kelkaj sinceruloj dubas ankoraŭ pri tio, ili legu en la nov. n-ro de Pola Esp-isto la recenzon pri SAT-eldonaĵoj. Post tiu legado ili certe ne plu havos dubon pri la praveco de nia aserto. La sinjoro, kiu malkuraĝe sin kaŝas sub la pseŭdonimo Beko, vidiĝas, en peza stilo kaj malkorekta lingvaĵo[1] sian belan animon, sian tutan malŝatemon al la laboristoj. Kaj plie li hontinde kalumnias SAT per aludoj, ke ĝi estas subaĉetita de Moskvo, kaj similaj malicaĵoj. Ĉu necesas protesti kontraŭ tia mensogo, kiam ĉiu scias, ke ni havas plej grandan malfacilon por ricevi el Sovetio la monon, kiun oni ŝuldas por abonoj aŭ liveritaj libroj? Ne. Sufiĉas konigi la mensogon, por ke la kalumnianto estu de ĉiu honestulo prijuĝata laŭ sia merito. Hundoj bojas, ne haltas pro tio la karavano ... S-ro Beko daŭrigu senhonte bekadi en la rubejoj, kie ĝiaj — mi diras ĝiaj — samspeculoj kutimas serĉi sian nutron. E. L.

La fiasko de l' neŭtralismo!

S-ro Ellersiek anoncas en la nov, n-ro de "Esperanto-Praktiko" decidon ĉesigi la eldonadon de "E.-P." kiel memstara gazeto per la venonta n-ro. "Marto", gazeto eldonata en germanlingva parto de Ĉeĥoslovakio, skribas en sia nov. n-ro: "... nun, la eldonantaro post gravaj decidoj kun sanganta koro vidas, ke la afero estas jena: esti, aŭ ne esti ... "Marto" estas savebla, se sin deklaras pretaj garantii ..." ktp.

Kion ni jam diris antaŭ 10 jaroj, ke la esp. movado povas progresi nur fake organizite, ekster la "neŭtraleco", tion hodiaŭ finfine komencas ekkoni kelkaj "neŭtraluloj" kiel Ellersiek. Ili devas konstati, ke praviĝas ĉiam pli evidente nia devizo "For la Neŭtralismon"! Sed ĉe tiu lia konstato tiom malfrua kaj ne-libervola, ni demandas s-ron E., ĉu ne estis li mem, kiu donis klasikan ekzemblon pri "malneŭtraleco", kiam li uzis dum la mondmilito esp-on por disvastigi en nemilitanta eksterlando la "Veron pri la milito" laŭ german-nacieca vidpunkto? Ni ne faras el tio riproĉon al li. Ni nur parolas per liaj propraj vortoj: "Oni ne povas malhelpi, ke malbonuloj lernas nian lingvon."

Krepuskas en la kapoj! Ĉu la lasta lab. esp.-isto fine konvinkiĝos pri tio, ke li vane elspezas monon kaj energion, restante en neŭtralaj esp. organizoj?

En "Aŭstria Esperantisto" (nov.) ni legas, ke "Heroldo" estas nia sola semajna gazeto" (!). — La redaktoro de "AE" kredeble suferas je okul-difekto; aliel li ne povus esti malrimarkinta, ke jam en la 5-a jaro aperas tute regule ĉiusemajne la esp. lab. gazeto "Sennaciulo", k ke ĝi eĉ havas pli ol unu milon pli da abonantoj ol la "sola semajna Heroldo".

La 21-a Universala Kongreso de Esperanto (neŭtrala) okazos de 2. ĝis 9. aŭgusto 1929 en Budapest. Jam estas eldonita kongresa afiŝo kaj 2 ilustritaj prospektoj.

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Mondpaco kaj Ŝantuna demando. Eldono de Intern. Rilato-Komitato, 5 Mao-Tao Strato, Nankino, Ĉinio. 32-paĝa ilustrita kajero de granda formato (19×26 cm). Prezo ne indikita. Temas pri agita broŝuro kontraŭ la invadoj de japanaj armeoj en la ĉinian provincon Ŝantun. La akuzoj farataj kontraŭ la invadintoj estas efike subtenataj de fotoj pri kruelaĵoj, teror-mortigoj en tiu regiono. Inter la protest-alvokoj ni trovas tiujn de la Nankina Esp. Asocio, Ŝanhaja Esp. Asocio kaj de la japanaj proletaj partioj. La bele prezentita eldonaĵo suferas bedaŭrinde pro multaj, tre ĝenaj preseraroj. N. B.

---

[1] Ni pruvu nian aserton per cito de tipa frazo: "Ili (burĝaj organizoj) povas ekzisti aŭ ne ekzisti, tio ĝin (kredeble SAT) tute ne interesas; en la plej favora okazo ĝi povas utiligi al si iliajn laborojn, rekrutigi el iliaj vicoj siajn adeptojn kaj en plua konsekventeco (tiel!) detrui ilin en estonteco kiel superfluan kaj malutilan burĝaĵaĉon."

Atentu fabrikproletoj!

Kiel lamenil-tornisto mi sendas multajn salutojn al ĉiuj profesi-kolegoj. Pro intereso je nia metio mi kredas konsilinde uzi esp-on por internacia interligo de ĉiuj lamenil-tornistoj. En Germanio, Lotaringio kaj Luksemburgo ĉiuj lamenil-tornistoj apartenas al lamenil-tornista fakunuiĝo, kies membroj rekrutiĝas el la tri centraj sindikatoj. Intensa praktika laboro estas ebla nur en **tutmonda** lamenil-tornista unuiĝo. Por ĝin fondi, esp-o servu al ni kiel fundamento. Mi petas ĉiujn lamenil-tornistojn, skribi al mi por atingi la grandan celon. Interesuloj agu laŭ mia peto.

Adr.: K-do **Willi Lehmacher, Schwerte a. d. Ruhr,** Lohbacherstr. 7 (Germanio).

SAT-K-doj! Ruĝfratoj el ĉiuj landoj!

Lasta ĉeĥlingva, ankoraŭ ne malpermesita (kvar estis jam ĉesigataj de la ĉi tiea burĝaro) ĉiutaga komunista jurn. Dělnicky Denik festas 15. dec. sian 10-jaran ekziston. Sendu senprokraste de ĉie mallongajn oficialajn salutleterojn, por plifortigi laboristaron de l' "libera, demokrata" ĉeĥoslov. respubliko en ĝiaj bataloj. **Adr.: Ĉeĥoslovakio, Zlin "Svépomoc", Jarko Hošek.**

Je la nomo kaj adreso de la administranto ni instalis poŝtĉekajn kontojn en:

Stockholm, konto n-o 4268
Wien, konto n-o D.- 137 725
Praha, konto n-o 501 007
Bruxelles, konto n-o 227 848
Zagreb, konto n-o 40 040
Warszawa, konto n-o 191 335

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":

The Shop Assistant, Lond., 24. 11., Proleta literaturo (213), trad. Brooks; Munkas, M. Ostrava, 20. 10., Ni ripozas (202/03), 18. 10., Inter nuboj k glacio (208); Uj Elöre, N. Jorko, 24. 10., Ni ripozas, 25. 10., Babuŝkin-artik. (208).

Represis el "Senn. Revuo":

Munkas, M. Ostrava, 17. 11., Agitisto Ĥismetov; Uj Elöre, N. Jorko, 14. 10., Ree juna (en kvin daŭrigoj, sept.), La Ponto (Ivn).

Represis el "La Lernanto":

Uj Elöre, N. Jorko, 25. 10., Anekdotoj.

Presper. artik. k notojn enhavis:

Daily Herald, Lond., 23. 11.; Signalen, Stokh., 22. 11.; D. Deutsche Eisenb., Berl., 18. 11.; L'Opinio, Barcelona, 10. 11.; Las Noticias, Barcel., 4. 11., 11. 11.; Krasnoje Ĉernomorije, Novorossijsk, 3. 11.

Pri la SAT-kongreso raportis:

100%, Budapest, kun bildo, Artik. de K-do Batta.

Presper. materialon enpresis:

Die Rote Fahne, Wien, 18. 11., Krasnoje Znamja, Krasnodar, 7. 11. (aŭstria let.); Leninec, Rostov, 6. 11. (2 let.); Krasnij Aksaec, Nahiĉevanj (Don), 6. 11. (2 let.); Naŝa Gazeta, Moskvo, 16. 11. (2 let.); Krasnaja Iskra, Boroviĉi (Nordo), (3 let. — 2 el Germ., 1 el Italio).

NIA POŜTO

11 564. — Ni povas nur diveneti vian skribaĵon. Necesas, ke vi pli funde lernu nian lingvon, antaŭ ol ni povos uzi viajn manuskriptojn.

7520. — Via tre interesa traduko estas multe tro longa por aperi en "S-ulo". Rilate al broŝurforma publikigo, vi forgesis, ke ni posedas jam delonge almenaŭ 20 manuskriptojn, kiujn ni ne povas eldoni pro manko de mono. — Ni provos tamen publikigi kiam eble eltirojn el via traduko. E. L.

O. Lüerssen. — Ne. Ni ne enpresas senpage.

3409. — Ni ricevis vian materialon, kiu estos uzata.

1188. — Viaj manuskr. troviĝas ĉe ni. Kiam ni uzos, dependas de la disponebla spaco. Pro "U. E." turnu vin al K-do 246 en Wien (v. Jarl.).

K·O·R·E·S·P·O·N·D·A·D·O

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. g., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.
L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl = poŝtmarko sur bildflanko, kĉl. = kun ĉiuj landoj, esp-aĵo = esperantaĵo.
Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

GERMANIO

K-do Hans Ross, Beim Waisenhaus 3, Rostock, dez. koresp. kĉl.

K-do L. Anhalt (12 802), Brandenburger Str. 138, Werder a. d. Havel, dez. koresp. kĉl., L, PI, PM. Resp. garantiata.

— Du amikoj dez. koresp. kun Gek-doj ĉl. Kolektas PI, PM, radio-jurnalojn ktp. Adr.: K-doj Albert Ofen, Färberg 1, Neukirch (Ostpr.) k Heinrich Skamhaks, Färberg 3, Neukirch (Ostpr.).

Adresŝanĝo. K-do Paul Grünberg, Klemmstr. 6, ptr., r., ĉe Liebers, Leipzig S 3 (antaŭe Markranstädter Str. 16/1, W 31).

K-do M. Petold, Bahnhofstr. 7, Netzschkau i. Vogtl., dez. koresp. kĉl. Gek-doj, IRH-anoj, radiistoj, interŝ. PM. Nepre resp.

— LEA-grupo de Bremen dez. daŭran k intensan koresp-adon pri ĉ. temoj kĉl. Adr.: K-do Karl Meyer, Elbstr. 57, Bremen.

HISPANIO

K-do Caspar Vilar (13 011), Zapateros, 8, Valencia, dez. koresp. kun virinoj pri ĉ. temoj. Certe k tuj resp.

K-do Manuel Monleon (miniaturisto), Tosalet, 8, Valencia, dez. koresp. nur kun geartpentristoj el ĉl. Certe k tuj resp.

SOVETIO

— Esp. grupo dez. koresp. pri rev. movado. Adr.: Ruza, Mosk. gub., al K-do P. Spodobin.

— Junkomunisto dez. koresp. pri esp. ateista, rev. movadoj k pri div. temoj, esp-aĵoj. Adr.: Ruza Mosk. gub., al P. Spodobin.

K-do V. Belaev, Okrstatotdel, Boroviĉi, Leningrad. okr., dez. koresp. kĉl. Gek-doj.

— Lab Klubo "Profintern", Vas. ostr. 9, linia, 50, Leningrad, 4, dez. koresp. kun gelab-istoj el ĉl. pri div. temoj, interŝ. gaz., interesindaĵojn. Resp. garantiata.

— Esperanto-rondeto ĉe klubo "Tekstilŝĉik", Moskva ulica, Ŝuja, dez. koresp. kĉl. L, PK, PI. Resp. garantiata.

— Lab. Klubo "Jakovlev", Vas. ostr. 13, linia, 40, Leningrad, 4, serĉas koresp-adon en ĉl. pri div. temoj, sendas gaz., fotojn ktp. Resp. garantiata.

K-do Agr. A. Romanjuk, Andruszowka Berdiozewskij okr., Ukrainio, interŝ. PM, L, PK, PI, kĉl.

K-do I. Burnos, st. Apŝeronskaja, Majkop. okr., dez. koresp. pri div. temoj kĉl. Ĉiam resp.

K-do Petro Stefanov, ul. Markusa, 20, GPI, Vladikavkaz, dez. koresp. kĉl. K-doj pri fotografio k a temoj.

K-do P. S. Serebrjakov, Zelenaja ul. 1, Fergana, Uzb. SSR, Mez-Azio, dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl., L, PI, PM.

K-dino Evgenio Arkuŝin, str. Karlo Libkneht, 33, Krjukov a. Dnepr. dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

K-do Nikolao Balaŝev (fervojisto), st. Kerĉ, Krimeo, dez. koresp. kun lab-istoj, precipe fervojistoj, pri socia vivo, politiko, tekniko, L, PK.

K-do Mikaelo Gerasimov, Berezovyj, 9, Sergiev, Mosk. gub., dez. koresp. kĉl. pri div. temoj. L, PK, PI, esp-aĵoj. Al ĉ. akurate resp.

K-dino V. Bulgakova, ul. Petrovskogo, 39, Melitopol, dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj, prefere kun Ameriko k Japanio. L, PK, PI. Resp. garantiata.

K-do M. Ler (laboristo), Pjatakov-str. 22/23, Kiev, dez. interŝ. L, PK, PI, il. ĵurn., gaz. kĉl.

— Komjunuloj de lignaja fako de Krjukova vagon-fabriko dez. koresp. kĉl. komjunuloj. — Adr.: Spijakova, Derevoobd. ceh, Vagon-Zavod, Krjukov a. Dnepr.

— Radio-amatora rondeto interŝ. L, kaj radio-jurnalojn kĉl. Adr.: S. Stepanov, ul. Lenina, 3, P, O. Ŝkurinskoje, Donskogo okr.

K-do Vladimiro Kukuŝkin, Komsomolskaja, 65, Sergiev, Mosk. gub., dez. koresp. pri div. temoj, L, PI. Interŝ. nacilingv. gaz., kiuj prezentas bildojn. Al ĉ. akurate k tuj resp.

K-do N. M. Semenov, Bulatovskaja ul. 70, Ivanovo-Voznesensk, dez. koresp. kĉl. L, PI. Resp. garantiata.

— Grupo de fabrik-laboristoj ĉe BIVM, dez. koresp. kĉl. L, PI, ktp. Resp. ĉiam. Adr.: A. I. Paramonov, Zelenaja, 32, Ivanovo-Voznesensk.

USONO

K-do Pedro Epifanovich, Box, 47, International House, 500 Riverside Drive, New York, City, dez. koresp. kĉl. k ricevi rusajn ilustr. gaz.

Al ĉiuj Soveti-anoj!

Monon por la Adm. de SAT, ne sendu al Leipzig, sed al nia bankkonto ĉe C. K. de SEU en Moskvo, poŝtkesto, 630. Niaj bankoj ne akceptas sovetian monon. — Adm.

ENHAVO:

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)